Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomiteen
Møte fredag den 21 februar 1947 kl. 17.

Formann: Terje Wold.

Der ble foretatt navneopprop. Samtlige komiteens medlemmer var til stede. Til stede var dessuten også statsministeren, utenriksministeren, utenriksråd Andvord, ekspedisjonssjef Rolf Andersen og byråsjef Nygaard i Utenriksdepartementet.

Formannen: Vi fortsetter i dag behandlingen av Spaniaspørsmålet og jeg gir først ordet til utenriksministeren.

Statsråd Lange: Jeg vil gjerne få lov å gi noen ytterligere opplysninger av faktisk art i tillegg til det som det var mulig for meg å legge fram sist komiteen her var samlet.

Som komiteens medlemmer vil huske, nevnte jeg at det den dagen var kastet inn fra spansk side spørsmålet om å koble sammen en normalisering av handelsforbindelsene med krav fra spansk side om at vi her skulle ta imot en chargé d'affaires. Min umiddelbare vurdering og min umiddelbare følelsesmessige reaksjon vil komiteen huske: det var at det var et krav som det var meget vanskelig å gå med på for meg personlig, og at det politisk ville være meget vanskelig for det store flertall av det norske folk å forstå og gå med på. Jeg tror den tid som har gått siden - og hvor det nødvendigvis har måttet foretas undersøkelser om hvordan de store organisasjoner, som her på mange måter har nøklen i sin hånd, reagerer, har vist at min vurdering for så vidt var riktig nok.

Men for at det her i komiteen skal være klart hvordan saken - hvis man sjalter ut de følelsesmessige momenter, så langt det lar seg gjøre - reelt ligger an også på det felt, vil jeg gjerne gjøre oppmerksom på at jeg ved nærmere undersøkelser er kommet til at dette ønske fra spansk side, som er fremmet på en slik måte at det nok må sies å være ganske sterkt koblet sammen med det annet, det er ikke noe nytt i og for seg. Vi har siden frigjøringen hatt 5 henvendelser fra de spanske myndigheter - ikke i min, men i min forgjengers utenriksministertid - om en gjensidighet i den diplomatiske representasjon. Vi har hver gang bedt dem vente. I min utenriksministertid var det første gang kravet meldte seg, da vi var sammen her i komiteen sist.

Nå kan det vel sies at det er alminnelig folkerettslig sedvane - og det tror jeg man skal se i øynene - og folkerettsjuristene diskuterer om det ikke er mer enn bare folkerettslig *sedvane*, at hvis det først skal være diplomatisk representasjon, skal den være gjensidig. Det er i hvert fall folkerettslig sedvane, så for så vidt må det sies at juridisk står vi ikke sterkt i det spørsmål. På den

andre siden tror jeg nok det har vist seg at den alminnelige oppfatning i svært vide kretser her i landet, og også annetsteds, er den, at å gå til denne normaliseringen nå, meget lett kan te seg - det behøver ikke nødvendigvis te seg slik, men det *kan* gjøre det - som - ikke i strid med F.N.-vedtakets bokstav, for det tror jeg der er på det rene at det ikke er - men det kan te seg som det er i strid med F.N.-vedtakets ånd.

For å få tingene brakt på det rene så langt som mulig, har jeg bedt vår representant ved de Forente Nasjoner undersøke underhånden hvordan men der borte ser på det. Jeg vil gjerne få lov å legge fram det som er resultatet av den undersøkelsen. Han har undersøkt underhånden, og det kan bare være til fortrolig bruk, det han gir oss, sier han. Men i denne forsamling tror jeg det er riktig å gi opplysningen: at generalsekretæren støttet av Sobolev, sjefen for den politiske avdeling, sikkerhetsrådsavdelingen, i de Forente Nasjoner, sier at et planlagt norsk skritt om normalisering av den diplomatiske forbindelse ikke strider mot generalforsamlingens vedtak, men han tilføyer at det ikke er i samsvar med vedtakets ånd. Det skulle være vurderingen også der borte.

Så har jeg også bedt vår sendemann ved F.N. - og det hadde jeg gjort allerede tidligere - undersøke hvordan man der borte ser på hvordan hele Spaniaspørsmålet ligger an, idet det jo stadig kommer inn nye momenter i saken i form av pressemeldinger, pressemeldinger om at nå er Don Jaime på reise til Madrid, nå forestår en eller annen omdannelse. Jeg har bedt undersøkt der borte hvordan man der ser på det, og jeg har dessuten - det skal jeg komme tilbake til - telegrafisk bedt vår representant i Madrid om å undersøke i Madrid dette med Don Jaime. Svaret fra minister Moe hvor det gjelder Spania-spørsmålet vil jeg gjerne få lov å gjengi, for det er også en ting som man skal ta med i vurderingen av hvor vanskelig denne sak ligger an:

> «M.h.t. Spania-spørsmålet har jeg forsøkt å undersøke hvordan det ligger an. Men det er dessverre intet positivt jeg har å berette. Forsåvidt De Forente Nasjoner angår, synes spørsmålet å være dødt. Den «rimelige tid» som det er tale om i resolusjonen, ser ut til å bli forstått på den måten at saken vil ikke bli tatt opp igjen i Sikkerhetsrådet før noen tar den opp. Og det later ikke til å være mange som har lyst til å henge bjella på katten. På den annen side hører jeg at engelskmennene arbeider iherdigere enn noensinde før for å få til en mindelig ordning, hvorved Franco skal trekke seg tilbake, vike plassen for en slags overgangsregjering. Men foreløpig foreligger det intet som tyder på, at dette vil lykkes, skjønt engelskmennene selv er optimistiske. Vi kan med andre ord ikke vente, at noen utvikling på det internasjonale felt skal redde oss ut av vanskelighetene med Spania»,

er hans konklusjon der.

Nå har vi jo siden fått et nytt moment i saken. Før jeg tar det, vil jeg gjerne få lov til å nevne dette med Don Jaime. Jeg har telegrafert til Madrid og fått svar tilbake, at så vidt man der kan bedømme, har det ingen ting å si. Don Jaime har vært på gjennomreise, og oppholdt seg i Madrid ½ time. Det ble ikke lagt noen hindringer i veien for at visse kretser innenfor det spanske aristokrati hyldet ham, men noe mer legger man der ikke i det. Om det er en riktig vurdering i denne sak, er meget vanskelig å si. I det hele tatt er vurderingen her så fortvilet vanskelig, fordi man har med faktorer å gjøre som ofte er lite rasjonelt betonet.

Jeg vil også gjerne, siden jeg i det tidligere møte her nevnte - men med sterke reservasjoner - ryktet om at der skulle være noe i gjære i retning av handelsforhandlinger mellom Russland og Spania, si at jeg har bedt om å få den sak undersøkt, og har fått fra Madrid den beskjed at det er det ikke noe i. Det som menes å ligge til grunn for det, er at der nok har forekommet visse vareutvekslinger, hvor sluttstasjonen på den ene kant har vært Sovjet-Samveldet via et eller flere andre land. Men det har ikke vært spørsmål om handelsforhandlinger av noen art mellom Sovjet-regjeringen og Franco-regjeringen. Siden jeg nevnte det som et rykte her, vil jeg svært gjerne nevne at det ikke medfører riktighet.

Strand Johansen: Det er visstnok ikke nevnt her i denne komite før.

Utenriksminister Lange: Jeg trodde jeg hadde nevnt det. Det har ihvertfall gått det rykte. Vi har undersøkt det, og det er ikke riktig.

Så er det kommet inn som et nytt moment i saken den solidaritetserklæring som den Internasjonale Transportarbeiderunion har utstedt som en pressemelding. Når jeg sier at den er et nytt moment i saken, er det fordi den for saken som indrepolitisk norsk sak er av vesentlig betydning, idet de fagorganiserte her i landet tror på effektiviteten av en sånn aksjon, slik at man derfor, hvis man mot deres følelsesmessige ønsker, og uten at det foreligger som en absolutt uomgjengelig nødvendighet, fordi vi står blottende alene i verden, går til å normalisere handelsforbindelsen, så virker den solidaritetserklæringen på dem slik at man ikke kan regne med at de vil akseptere en normalisering, og da vil en stå overfor indrepolitiske skadevirkninger av stor betydning for hele vårt næringsliv. Det må man veie.

I den anledning ba jeg ambassadør Prebensen gå opp i det britiske Foreign Office for å høre hvordan man der vurderer stillingen. Der svarte man med et tilbud som jeg øyeblikkelig aksepterte, et tilbud om at man skulle la den britiske representant i Madrid gjøre kjent for den spanske

regjering at man ville anse det meget «ill-advised» - det var uttrykket som ble brukt - «lite tilrådelig» om det fra spansk side ble truffet represalieforanstaltninger overfor Norge. Når jeg aksepterte det, er det fordi jeg tror at det i denne situasjon er av vesentlig betydning for oss for det første å vinne det som kan vinnes av tid, for det annet å vise at vi ikke står blottende alene i verden.

Jeg har bedt ambassadør Morgenstierne gå opp i State Department og høre hvordan man der ser på stillingen, med tanke på en eventuell behandling av saken for et FN-forum. Jeg har fått et svar som ennå ikke på noen måte er conclusive - som ikke er svært bestemt. Jeg vil gjerne få lov til å nevne også det:

> «Morgenstierne underrettet 20 ds om ettermiddagen viseutenriksminister Acheson. Denne var interessert og rettet flere spørsmål. Han uttalte som sin personlige mening at det er utillatelig av Spania å søke å ramme et enkelt land for deltakelse i beslutninger fattet av Forente Nasjoner. Acheson ga uttrykk for USA's regjerings sympati for Norge i den nå oppståtte situasjon.»

men han kunne ikke på stående fot besvare spørsmålet om grunnlaget for innskriden fra Forente Nasjoners side. Han ville studere spørsmålet og underrette Morgenstierne snarest mulig. Morgenstierne understreket at saken hastet meget, og han ber om nærmere opplysninger.

Der må jeg jo igjen fastholde min vurdering av hvor sterkt eller hvor svakt vi står i forholdet til en innskriden fra FN's side. Jeg tror ikke vi står så svært sterkt. Det er tre argumenter som har vært anført mot oss som grunnlag for represalietrusler. Det er irregulær diplomatisk forbindelse. Det har ikke noe med noe FN-vedtak å gjøre annet enn at det kan sies at regularisering nå ville stå i strid med ånden i FN-vedtaket, og med rette. Men det er ikke juridisk, det er moralsk. - Så er det anført som begrunnelse restriktiv handelspolitikk fra norsk side. Det står ikke i relasjon til noe FN-vedtak. - Det tredje som er anført, og det er vårt grunnlag overfor FN, er at i en offisiell note, og i en pressekampanje som har vart fra oktober til dags dato, er anført at vår opptreden innenfor FN gjør at man må treffe motforanstaltninger.

Jeg vil med dette bare ha lagt fram de nye momenter som er kommet fram i saken siden den sist var her, og som konklusjon vil jeg da bare si at saken enda ikke er tilstrekkelig avklaret til at Regjeringen i dag kan låse seg fast til noen bestemt kurs.

Det jeg må be om, er en fullmakt, om man vil, for Regjeringen fra Stortinget, hvor saken etter min mening må legges fram i åpent møte tidlig til uken - det har vart altfor lenge allerede før den er kommet opp fordi disse undersøkelser har tatt tid - en fullmakt til å foreta det som er nødvendig i forholdet til Spania, for å vareta norske interesser, under hensyntagen til den linje som hele

tiden har vært vår, at vi skulle opptre innenfor rammen av en FN-aksjon og under hensyntagen til vedtaket i FN. I øyeblikket er situasjonen såpass svevende, og det går så pass mange forlydender om at situasjonen i Spania selv er på gli i en eller annen form, at jeg ikke tror det i øyeblikket er mulig for Stortinget å gjøre mer, og heller ikke for Regjeringen å be Stortinget om fullmakt til mer.

Formannen: Jeg skal få takke utenriksministeren for hans redegjørelse, og jeg skal da høre om der er noen som nu ønsker å uttale seg i tilslutning til den.

Jeg har her utkast til en innstilling, noenlunde av samme innhold som det utkastet vi hadde for oss tidligere.

Jeg skal gjøre oppmerksom på at jeg fra hr. Strand Johansen har fått et litt endret forslag. Det er i virkeligheten det samme forslag som tidligere, bare med noen få små endringer, som vi da også må behandle.

Til slutt vil jeg nevne at utenrikskomiteen har fått en skrivelse fra Den norske Spaniakomite. Det er en lengere skrivelse, som jeg går ut fra at det ikke er nødvendig å lese opp, men som gir en rekke opplysninger, og som konkluderer med at Spaniakomiteen ville finne det uriktig om Stortinget og Regjeringen skulle gi etter for Franco-Spanias aksjon. Denne skrivelsen ligger her, om herrene skulle ønske å lese den. Det tar kanskje litt for lang tid å referere den i dens helhet.

Sundt: Der er åpenbart skjedd noe i denne sak siden vi hadde vårt siste møte tirsdag i forrige uke, og jeg vil gjerne si som innledning at utenriksministeren har min største sympati i det vanskelige arbeide han har med denne sak, og dertil under vanskelige forhold for ham selv.

Men den innstilling som vi praktisk talt var blitt enige om på tirsdag i forrige uke, kan det jo godt hende er noe forandret i dag. Jeg har ennå ikke sett innstillingen, men jeg går ut fra det, nettop i kraft av at det utenriksministeren nå ber om, ikke er det som han ønsket tirsdag i forrige uke, nemlig en konklusjon hvoretter man sluttet seg til *hans* konklusjon. Nå ønsker han en ubegrenset fullmakt, hvilket altså vil si at Stortinget i virkeligheten ikke skal treffe noen avgjørende beslutning realitetsmessig nå.

Det er vel riktig å si det uten omsvøp, at det vanskelige ved Spaniasaken ikke er det utenrikspolitiske forhold, men det er de innenrikspolitiske forhold som Regjeringen kjemper med. Jeg vil være meget forsiktig med hva jeg sier i dag, og bare si at jeg for mitt vedkommende gjerne vil strekke meg lengst mulig for at der kan bli en redelig plattform for Utenriksdepartementet å arbeide videre på. Hvor langt jeg kan strekke meg, vil selvsagt avhenge av den innstilling som kommer nå. Men jeg vil gjerne ha sagt at spørsmålet om en chargé d'affaires for meg er et ganske underordnet spørsmål. Jeg mener at hvis

man først går med på hva Regjeringen jo mente å måtte gå med på forrige tirsdag, hvis Regjeringen opptar regulære handelsforbindelser med Spania, da er det ganske gitt at i det øyeblikk vi opprettholder en chargé d'affaires i Madrid for å vareta våre interesser, da vil det være en diskriminering, som Spania under et hvilketsomhelst styre ikke vil kunne tåle, hvis vi nekter det en chargé d'affaires i Oslo for å vareta dets interesser. Det spørsmål er så selvfølgelig at man må være klar over det uten føleri.

Jeg vil gjerne også gjøre oppmerksom på en ting, og det er at vi må komme så langt, synes jeg, at ikke gymnasiesamfunn, studentersamfunn, studentvenstrelag, og fagorganisasjoner o.s.v. skal diktere vårt lands utenrikspolitikk. For de kan nødvendigvis ikke ha kjennskap til alle de faktorer som nødvendiggjør en alvorlig og vanskelig drøftelse i Utenriksdepartementet og Regjeringen, og i siste instans Stortinget. Jeg er helt klar over, jeg tror i hvertfall det, at vi i dag får en innstilling som i virkeligheten ikke sier så meget. Den gir antageligvis Regjeringen fullmakt til å arbeide videre med dette. Jeg tror at saken er dårlig tjent med det. Min oppfatning om utenrikspolitikk er at man ikke skal gi kjøp overfor innenrikske påkjenninger som Utenriksdepartementet må ha i hver enkelt sak.

Jeg husker de sviende nederlag som vårt land fikk diplomatisk under forhandlingene om vintraktatene med Portugal, Spania og Frankrike. Vi måtte gå Canossa-gangen. Og jeg regner det ikke som et tilbaketog om vi ut fra en rent reell politisk grunn vil si at vi må ta den regulære handelsforbindelse med Spania, i det øyeblikk vi vet at England, styrt av en arbeiderpartiregjering, så snart det har trukket sin ambassadør eller minister i Madrid tilbake og har en chargé d'affaires, legger brett på å fordoble sin handelsforbindelse med Spania. Jeg mener da at alt vi leser i pressen og hører om F.N.s funksjonærer, generalsekretæren og russeren - det gir oss absolutt ingen sikkerhet for noesomhelst. Jeg ville satt mere pris på at Regjeringen og Utenriksdepartementet hadde hevdet sin autoritet og sagt at der er veien vi går, det tar vi ansvaret for. Da skulle de fått min, og jeg går ut fra også Stortingets, fulle støtte, med en gruppes unntagelse. Jeg skulle i det hele tatt ønsket at vi kunne sett upolitisk og - spesielt hvor det gjelder mere handelspolitiske forhold - litt mere nøkternt og realistisk på dette, enn at det skal være gjenstand for ideologiske og følelsesbetonte drøftelser og resolusjoner både hist og pist. Jeg er klar over den vanskelighet som Regjeringen er i for tiden, og jeg har bare villet si dette, for jeg tror ikke vi i dette spørsmål kan gjøre oss noe håp om innenfor rammen av den tid vi trenger, å få noen avgjørelse fra F.N. som kan støtte oss. Og så stolt er det spanske folk, at selvom det måtte tape i kampen med Norge om disse ting, vil det sitte så lenge igjen at våre

berettigede næringsmessige interesser kanskje likevel går tapt.

Formannen: Før jeg gir ordet til hr. Smitt Ingebretsen, vil jeg gjerne si at det som foreligger, ikke er noen innstilling, men et forslag fra meg som ordfører. Det var kanskje riktig at man så igjennom det utkastet før man gikk videre med diskusjonen. Hr. Smitt Ingebretsen og hr. Bettum har forlangt ordet. Jeg vet ikke om ikke det mest formålstjenlige ville være at man leste gjennom utkastet først og så tok diskusjonen, eller vil hr. Smitt Ingebretsen ha ordet med en gang?

Smitt Ingebretsen: Jeg vil gjerne si noen ord nå, fordi situasjonen er så ganske anderledes enn sist og denne innstilling og dens konklusjon er så vesentlig forandret at jeg ikke er beredt til å ta standpunkt til den i dag. Jeg kan slutte meg til det som er uttalt av hr. Sundt. Det dekker nesten fra ord til annet min oppfatning av situasjonen. Sist ble vi stilt overfor spørsmålet om vi ville velge handelskrig eller ikke velge handelskrig med Spania. Det var det problem som ble stilt oss. Regjeringen sa at den ville ikke velge handelskrig, den ville velge forhandlinger om våre norske interesser overfor Spania. Det var vi, såvidt jeg forstod på en enkelt unntagelse nær, samstemmige om. I dag sier Regjeringen at den vet ikke hva den vil i dette spørsmål. Det utkast til vedtak som formannen har fremlagt, henviser til en stortingsbeslutning som det var sterk dissens om. Det henvises videre til det initiativ som ble tatt i generalforsamlingen i FN, og som danner en del av grunnlaget for den bebudede handelskrig, og det innbyr Stortinget til å gi sin tilslutning til den aksjon som ble gjort fra norsk side, og som altså nå fra spansk side delvis brukes som grunngiving for at det skal føres handelskrig. Det er så vanskelig å ta standpunkt til dette, at jeg gjerne vil se litt på den sak. Jeg tror også at det med tanken på eventuelle forhandlinger med Spania må ta seg eiendommelig ut om Stortinget nå, etter at Spania har gitt tilkjenne at det betrakter den aksjon vi gjorde i New York, som en del av grunnlaget for sin opptreden mot Norge, uttrykkelig vedtar å gi sin tilslutning til denne aksjon.

Når man da på bakgrunn av de to ting innbys til å gi Regjeringen en blanko-fullmakt til å ta de skritt som den til enhver tid måtte finne nødvendige til varetagelse av Norges interesser, så vet jeg oppriktig talt ikke hva vi da i tilfelle gir fullmakt til. Vi kan gi fullmakt til å føre handelskrig, vi kan gi fullmakt til å avvise den. Ingen vet noe om hva den fullmakten gjelder. Den bakgrunn man gir den i selve utkastet til vedtak, er som jeg sa, at man skal gi sin tilslutning til et tiltak som har vært med å føre til handelskrig.

Det har også vært snakket om å bringe saken inn for F.N. Jeg har ikke lest gjennom premissene til dette vedtak, men i de premissene som forelå sist, bortforklarte man, hadde jeg inntrykk av, vår opptreden i New York som basis for denne handelskrig. Man sa at det var ikke den, men det var vår behandling av spanske varer og de ting som var hendt her hjemme, som var basis. Nå viser det seg, hvilket er naturlig, som utenriksministeren her sa, at basis for at vi skulle kunne henvende oss til F.N. i denne sak og forlange aksjon overfor Spania fra F.N.s side, måtte være nettop dette, at grunnlaget for Spanias opptreden overfor oss var vår aksjon der, at vi ble ille behandlet - særbehandlet - av Spania, fordi vi i F.N. hadde opptrådt som vi der gjorde. Hvis man tenker seg muligheten av å komme til F.N., vil det derfor kreve en hel ommøblering av den argumentasjon som ble ført i den forrige innstilling.

I det hele tatt er saken etter utenriksministerens redegjørelse idag kommet inn i et helt nytt spor, og jeg tror det er nødvendig at vi ber om å få anledning til å se på den før vi tar noen avgjørelse. For meg kommer den helt overraskende, den situasjon som vi nå står overfor. Jeg har hele tiden hatt inntrykk av at her var visse innenrikspolitiske vanskeligheter - og jeg vurderer fullt ut den vanskelige stilling Regjeringen er i - men jeg trodde at Regjeringen var kommet til et fast standpunkt, og at vi nå kom hit i dag for å konfirmere den innstilling som vi var enige om sist. Det er altså ikke lenger situasjonen. Da må vi få anledning til å konferere med våre grupper og se på saken før vi tar standpunkt. Jeg skal foreløpig innskrenke meg til dette.

Formannen: Før hr. Bettum får ordet, vil jeg gjerne ha sagt at jeg går ut fra som en selvfølge når hr. Smitt Ingebretsen, og jeg forstod også hr. Sundt, har bedt om å få overveie forslaget, at det må imøtekommes. Jeg vil bare si at jeg beklager personlig at jeg ikke har hatt anledning til tidligere å meddele det forslaget, men det ble ferdig maskinskrevet først like før dette møte begynte, derfor har jeg ikke hatt anledning til det.

Bettum: Jeg er enig med hr. Smitt Ingebretsen i at det er umulig nå i aften å ta standpunkt til forslaget til innstilling. Men det er et par faktiske ting som vil være helt avgjørende for det standpunkt man tar, og som jeg vil nevne for utenriksministeren. Tidligere var det så at det gjaldt å ta en hurtig beslutning i Spania-saken, situasjonen var prekær, idet chargé d'affaires Ebbel hadde fått meddelelse i begynnelsen av januar i år om at norske skip ikke lenger kunne anløpe spanske havner. Etter de opplysninger vi har fått tidligere, hadde han fått en måneds utsettelse. Jeg vil gjerne spørre utenriksministeren hvorledes den faktiske situasjon er idag. Svaret på det spørsmål er avgjørende for den beslutning som man tar.

For det annet vil jeg minne om en ting som jeg etterlyste i et tidligere møte, da vi behandlet Spania-saken, og det er en nærmere redegjørelse for hva det er foregått i New York. Vi har fått en oversettelse av det vedtak som vår delegasjon stemte for, men meg bekjent har vi ikke fått noen annen redegjørelse for det som foregikk. Det var opplyst at det hadde foreligget meningsforskjell innen den delegasjon som var i New York, og at det forelå protokoller som viste at der var meningsforskjell. Jeg fremsatte ønske om at utenrikskomiteens medlemmer måtte få anledning til å se disse ting, og det ble, så vidt jeg husker, svært imøtekommende, men til dato har vi intet sett. Jeg synes også det er naturlig at utenrikskomiteens medlemmer, når de skal ta standpunkt til denne sak, får noe mere materiale å bygge på her.

Formannen: Det er mulig at en anmodning ble fremsatt av hr. Bettum om å få rede på det som var hendt i New York. Så vidt jeg forstår, er det alltid slik at Utenriksdepartementet etter en slik konferanse arbeider med en melding og den meldingen går jeg ut fra vil komme. Men det må kunne gå an, når det ønskes av medlemmene, at vi får det som Utenriksdepartementet kan skaffe av nærmere opplysninger, særlig om det spesielle punkt som hr. Bettum nevnte, angående den meningsforskjell som var innen delegasjonen.

Støstad: I grunnen har jeg ikke så særlig mange innvendinger å gjøre mot det som hr. Sundt sa, bare en ting: Jeg tror hr. Sundt kanskje legger noe for lite vekt på de innenrikspolitiske vanskeligheter som eventuelt kunne oppstå ved at man nå går til å motta en spansk representant her i landet. Personlig kan jeg godt si at jeg bedømmer det spørsmål om en spansk chargé d'affaires her som et spørsmål som har svært liten realitet; men det er et spørsmål som er sterkt egnet til å vekke følelser hos det norske folk som ikke er så lette å beherske, og vi har ikke lov til, tror jeg, å se helt bort fra det følelsesmoment som her spiller inn. Det er nemlig ikke bare tilfeldige utbrudd i en fagforening eller et fagforbund, som for lang tid siden har akseptert internasjonal tankegang og solidaritet, men det er en følelse som har bredt seg ganske dypt i lag av befolkningen som i og for seg ikke har noen tilknytning til fagbevegelsen. Jeg tror derfor det ville være uriktig av denne komite og av Stortinget å se bort fra den slags følelser. Selvfølgelig kan ikke en regjering eller Stortinget i et utenrikspolitisk spørsmål la seg lede av den slags følelser, men vi plikter i hvert fall å ta så meget hensyn til de følelser som er tilstede, at vi undersøker meget nøyaktig om det er mulig ad en annen vei å komme frem til et resultat.

Den vei som man da måtte tenke på, var at styret i Spania på en eller annen måte ble endret i nær fremtid. Jeg

kan godt si - og jeg har sagt det før - at personlig har jeg ikke stor tro på det. Men på den annen side tror jeg det er riktig å undersøke det meget nøyaktig, slik at man med uomstøtelige argumenter likeoverfor opinionen her i landet kan dokumentere at det er ingen utsikt til å få styreformen i Spania endret i den nærmeste fremtid, og at det derfor er nødvendig for oss, handelspolitisk og ellers, å komme på samme linje som de andre medlemmer av de Forente Nasjoner. Har man en slik faktisk dokumentasjon å legge fram, er det meget lettere også for opinionen her i landet å la være å la sine følelser komme til skadelige utbrudd.

Jeg skal ikke si noe særlig om konklusjonen i innstillingen, jeg har heller ikke lest premissene ennå. Jeg vil bare for min egen del si at jeg legger *det* i konklusjonen - og i utenriksministerens uttalelse her - at i og med at Regjeringen får en slik bemyndigelse som denne konklusjon jo er, ligger det deri at den skal undersøke om det på internasjonalt grunnlag vil være mulig å nå frem til en endring av de indre spanske forhold. Er ikke det mulig, mener jeg at konklusjonen også gir Regjeringen den nødvendige bemyndigelse til da å ta de skritt som den anser nødvendige for å vareta de norske interesser som skal varetas, og det er heller ingen ting i veien for at utenrikskomiteen i en sånt tilfelle til enhver tid holdes underrettet om hvordan utviklingen går. Det samme kan gjøres med Stortinget. Det er det jeg ved å lese konklusjonen nå legger i den. Om det er riktig, kan naturligvis komiteens formann og utenriksministeren svare på.

Jeg vil også gjerne si at det kan jo være at saken i dag ikke haster så meget som den så ut til å haste da vi behandlet den forrige gang. Det er nemlig en mulighet for at dette manifest fra det internasjonale aksjonsutvalg for transportarbeiderne kan ha hatt eller kan få til følge at Franco i hvert fall i noen grad begynner å betenke seg på å sette i gang aksjonen. Jeg tror mer på at virkningen kan være den enn at en slik aksjon kommer til utfoldelse og på den måten tvinger Franco vekk. Derfor kan det være at saken ikke har den samme brennhast nå som den syntes å ha da vi forrige gang behandlet den. Og når det nå av medlemmer av denne komite er uttrykt ønske om at man vil se nærmere på dette og forelegge det for sine grupper, finner jeg det meget naturlig at et slikt spørsmål som dette blir behandlet på denne måte. Jeg kan ikke skjønne at det skulle være noe særlig til hinder for det. Det vil naturligvis utenriksministeren selv kunne svare på.

Utheim: Jeg har heller ikke fått lest denne innstillingen som ble omdelt her nå for et øyeblikk siden. Jeg har lest forslaget til konklusjon. Og hva inneholder det? Vedtar Stortinget en beslutning overensstemmende med det utkast som her er lagt frem, vil det si det samme som at Stortinget sier til Regjeringen: Dere har

generalfullmakt til å bestemme hva dere vil. Vil dere ta handelskrig med Spania, har dere Stortingets fullmakt til det. Vil dere etablere handelsforbindelse, har dere fullmakt til det. Det vil jeg ikke være med på. Denne sak er så viktig at man selvsagt må få klarhet over Stortingets standpunkt i spørsmålet.

Realiteten i denne sak er jo disse to alternativer: Skal vi som den eneste lille nasjon føre en voldsom handelskrig med Spania med tilintetgjørelse av store norske næringsinteresser, eller skal vi, etter det som nå foreligger, søke å vareta disse handelsinteresser? Det er spørsmålene. Jeg synes Stortinget har et naturlig krav på å få Regjeringens mening om disse spørsmål. Jeg forstår utenriksministerens redegjørelse her i dag slik at her er ennå så mange vanskelige spørsmål at det er vanskelig for Regjeringen å ta det definitive standpunkt. Vel, jeg forstår dette. Men da trekker vi også den konklusjon, at da skal Regjeringen vente med å få noen beslutning fra Stortinget. Det er ingen grunn til å få en slik beslutning fra Stortinget som den det her foreligger forslag om. Man kan ikke vente et Stortinget selv vil umyndiggjøre seg i en så viktig sak, hvor meningene står så steilt mot hinannen. Jeg er klar over at det er mange vurderingshensyn som må tas i betraktning, og mange av disse vurderingshensyn er meget vanskelige. Men vi må ta standpunkt.

Jeg vil henstille til utenriksministeren, hvis det ikke er andre ting som helt gjør det nødvendig at en beslutning fattes av Stortinget, at han tar den tid som trenges for å kunne få den sikrere vurdering han selv måtte ønske for å kunne gi et positivt forslag til Stortinget. Vi må få brakt på det rene: Er det meningen å føre handelskrig med Spania, eller skal vår politikk være den at vi søker her å nå til tålelige forhold for å vareta viktige næringsinteresser?

Statsråd Lange: Jeg forstår godt komiteens medlemmer når de vanskelig kan ta standpunkt til en såpass utførlig innstilling, som de får i det øyeblikk møtet her trer sammen. På den annen side er det forskjellige hensyn som jeg vil legge frem ganske åpent og som gjør at jeg tror vi ikke bør vente alt for lenge. Hr. Bettum spurte direkte hvor meget det haster. For noen uker siden oppnådde altså Ebbel at fristen for så vidt ble forlenget.

Utheim: Hvor lenge?

Statsråd Lange: Noen tid. Det uttrykk ble brukt at «det ikke ble satt i verk på noen tid.» Men naturligvis, vi kan ikke regne med at de vil vente på ubestemt tid.

Bettum: Var det ikke snakk om en måned?

Statsråd Lange: Opprinnelig var det snakk om en måned. Men det var da denne måned var utløpet, og det var helt på det rene at vi ikke greidde å bli ferdig med behandlingen her, og vi lot forstå at saken var under behandling, at vi så fikk det svar.

Jeg vurderer det slik at den henvendelse som vi nå vet går fra den britiske regjering til Madrid om at den anser det «ill advised» å sette i verk en boikott av norsk skipsfart, vil ha sin utsettende virkning, sammen med den trussel som det jo også fra spansk synspunkt ligger i manifestet fra den internasjonale sjømannsunion. Jeg har bedt om å få undersøkt - og det er en av de tingene som er under undersøkelse - hvor meget man kan legge i et sånt manifest. Jeg har bedt om å få det vurdert på høyeste hold i London, foruten at det naturligvis også må vurderes av organisasjonenes instanser.

Jeg vil gjerne si, siden det her er sagt at man overhodet ikke vet hva man ved denne konklusjon gir Regjeringen fullmakt til, at hvis man hadde lest premissene, tror jeg det ville forenklet saken ganske vesentlig. Det fremgår ganske klart - i ethvert fall forstår jeg premissene slik - at der slåes fast at Norges Storting den 6 mars 1946 valgte mellom 2 linjer. Det valgte mellom en linje foreslått av Norges Kommunistiske Parti om isolert norsk aksjon, og en annen linje, Regjeringen, at alt det Norge skulle foreta seg, skulle holde seg innenfor rammen av en internasjonal aksjon innenfor FN’s ramme. Det er ikke Regjeringens tanke å gå tilbake eller å innby Stortinget til å gå tilbake på den avgjørelsen som ble truffet den 6 mars. Det som gjør at man i dag ikke kan be om den klare fullmakt som jeg bad om sist, er at der er kommet inn nye momenter som setter i sving - man kan si «følelser» og trekke på skuldrene; men følelser er psykologiske og derfor politiske realiteter i denne situasjon. Det setter følelser i sving som gjør at man i ethvert fall må foreta undersøkelser. Jeg har foretatt undersøkelser og er engang kommet til min vurdering av de internasjonale muligheter, men de nye momenter gjør at man må nok engang foreta alle de undersøkelser som det overhodet er mulig å foreta, om det resultat som vi arbeider for, kan komme i den form at de andre kommer på linje med oss, eller om vi må på linje med de andre, for at det kan gjøres tindrende klart overfor den norske opinion at vi har forsøkt, og man dermed kan unngå skadevirkninger for norsk næringsliv, som kanskje kunne være like store som risikoen ved en aksjon, som kunne føre til det ene eller det annet resultat.

Å vente lenge er også vanskelig av følgende grunn: Jeg er syk og har fått forlenget fristen av legene et par ganger, og har nå fått siste frist til fredag i neste uke. For ikke å løpe fra denne sak ville jeg be om, hvis det på noen måte var mulig, at den kunne behandles slik at den kunne komme frem i Stortinget aller senest torsdag. Jeg

ville be om det, hvis det lar seg forene med gruppebehandlingen, hvis da ikke Stortinget og komiteen finner at man får la være å ta sånne personlige hensyn.

Formannen: Hr. Sundt og hr. Natvig Pedersen har begge forlangt ordet, men kanskje vi kunne ta oss tid til å lese gjennom denne innstilling først og så etterpå fortsette diskusjonen.

Natvig Pedersen: Jeg kan gjerne vente.

Sundt: Det som gjør denne sak så fortvilet vanskelig er jo, for å si det rett ut, hensynet til utenriksministeren, som vi jo vet er syk. Men på den annen side er saken så viktig at man må ha noen tid for å kunne bedømme den nye situasjon. Jeg for mitt vedkommende er villig til å strekke meg så langt jeg kan. Det får vi jo se på. Jeg tror personlig at det ikke er noe å si på begrunnelsen i den nye innstilling, men jeg vil minne formannen om at ved forrige gangs behandling - altså tirsdag - siterte formannen etter historikken i sitt forslag til innstilling den konklusjon som utenriksministeren kom med i sitt framlegg, og da var formannens forslag følgende: Komiteens flertall, alle unntagen Strand Johansen, er enig i denne konklusjon. Og da var det forutsetningen at vår konklusjon skulle være at utenriksministerens redegjørelse ble vedlagt protokollen. Denne gang trekker formannen i sitt forslag til innstilling litt for store veksler på oss, for han vil ha oss til uansett mening eller ikke mening ...

Utheim: Generalfullmakt!

Sundt: Ja det er nå det ene. For det første henviser han til Stortingets vedtak av 6 mars hvor 45 stemte for mitt tillitsforslag til utenriksministeren - det er for øvrig en eiendommelig situasjon, som vel ikke har forekommet før, at et tillitsforslag blir nedstemt av Regjeringens tilhengere - og dessuten henvises det til det initiativ som delegasjonen tok på generalforsamlingen i FN den 12 desember 1946. M.h.t. særlig det siste forhold er det jo den ting at delegasjonen, hvis vi skal ta det formelt, ikke på noen måte hadde fullmakt fra Norges Storting til å ta det initiativet. Forholdet er, slik som jeg har oppfattet det, at hr. Natvig Pedersens forslag, som den gang ble vedtatt, ikke tilsiktet noen endring i Regjeringens politikk, for han slo avgjørende fast at det hele skulle være innenfor rammen av FN. Men så står det: dog i nøye kontakt med Stortinget. Og når vi så innbys i form av bisetninger, som konkluderer i en generalfullmakt, til å akseptere alt dette vi ikke har vært med på, er det å trekke for store veksler på oss. Jeg mener at skal man overhodet kunne forhandle om en innstilling, hvor

premissene går ut på et såpass definitivt forslag, må i all fall konklusjonen erklære sin tilslutning med forbehold. Konklusjonen i denne innstilling bør i all fall ikke være sterkere enn i forrige innstilling, nemlig at redegjørelsen vedlegges protokollen.

Formannen: Flere har ikke forlangt ordet med hensyn til konklusjonen i innstillingen, så kanskje vi nå ganske kort kunne referere den.

Smitt Ingebretsen: Når det nå skal være gruppebehandling av denne sak, synes jeg det er bortkastet tid å gi seg til nå å lese opp innstillingen og drive debatten videre. Jeg hadde ikke tenkt å delta noe mer i debatten om denne sak på dette tidspunkt, for når saken, som sagt, skal til gruppebehandling og må opp igjen i komiteen på ny, er det jo litt dobbelt-ære-være å føre debatten videre i dag.

Formannen: Jeg kan godt bøye meg for det.

Sundt: Ja, det er riktig.

Formannen: Jeg vil bare få lov til å si til det uttrykket hr. Sundt brukte, om at jeg trakk for store veksler på samarbeidet, at dette er et forslag og vi har jo ikke begynt å forhandle om det. Det var altså ikke ment på noen måte ...

Sundt: Det var ikke sagt i noen som helst odiøs hensikt.

Formannen: Nei, jeg oppfattet det heller ikke slik. Men kunne vi ikke nå innskrenke oss til å bli enige om når vi skal ha neste møte i komiteen for å behandle dette forslag og hr. Strand Johansens forslag, - det er de to forslag som foreligger. Kunne det passe for komiteen å ta møte igjen f.eks. i morgen? Jeg vil gjerne slutte meg til det som her ble nevnt. Kunne vi få denne saken fram i Stortinget onsdag, ville det være bra. Og jeg undres på om man, hvis premissene er noenlunde akseptable, kunne få dem trykt, og så kunne man ta konklusjonen senere. Men det henger vel så vidt sammen, at vi også må vente med det i hvert fall til i morgen.

Natvig Pedersen: Jeg er enig i at det ikke er noen grunn til å forlenge ordskriftet i dag, men jeg vil gjerne ha sagt et par ord før vi skilles og saken går videre til gruppebehandling.

I tilslutning til det som utenriksministeren har sagt her i dag, vil jeg understreke at det for meg står helt klart at det også på det utenrikspolitiske område er skjedd

noe nytt, siden vi sist behandlet denne sak her, det nemlig at saken - uten at den norske regjering eller Utenriksdepartementet, såvidt jeg vet, har gjort noe forsøk på på noen som helst måte å bringe spørsmålet frem for offentligheten, snarere tvertimot - er blitt kjent i verdenspressen, og den er blitt behandlet i verdenspressen i de siste dagene. Der er også kommet et uttrykk for en internasjonal arbeiderfederasjons syn. Dette forhold og de uttalelser som vi hittil kjenner til, er, så vidt jeg oppfatter dem, først og fremst preget av den utfordrende holdning fra Spanias side overfor Norge. I denne situasjon ville det etter mitt skjønn være uklokt fra Norges side, før man er klar over hva dette kan føre til - det kunne jo tenkes at det f.eks. førte til at denne trusselen mot vår skipsfart falt bort - det ville være uklokt å erklære på dette tidspunkt: Vi bøyer oss for denne trusselen. På den andre siden ville det etter mitt skjønn også være meget uklokt om vi fattet noe vedtak som kunne oppfattes som en utfordring fra Norges side. Jeg bedømmer situasjonen slik at den forsåvidt er gunstig for oss som det som kommer fram i verdenspressen, er preget av den utfordrende og - man kunne fristes til å si - *utillatelige* opptreden fra Spanias side overfor oss. Nettop i denne situasjon tror jeg det er meget viktig at det vi her sier, er meget forsiktig avfattet, og med den grunngivning som utenriksministeren har gitt for konklusjonen her, tror jeg at en slik konklusjon er den klokeste akkurat i dette øyeblikk.

Utenriksminister Lange: Jeg ville bare gjerne, siden jeg glemte det i mitt innlegg, få svar på det direkte spørsmål fra hr. Bettum om delegasjonen. Vi holder på i Utenriksdepartementet med hele redegjørelsen for delegasjonen, og jeg har nettop brakt på det rene at den delen som omfatter Spania-spørsmålets behandling, nå er ferdig, så den kan da forhåndstilstilles komiteens medlemmer.

Formannen: Jeg går ut fra at det vil være meget tilfredsstillende. Når kan komiteens medlemmer ha redegjørelsen?

Utenriksminister Lange: Jeg håper den må kunne skaffes i morgen.

Strand Johansen: Jeg vil ikke bidra til å forlenge diskusjonen her i kveld; jeg vil bare foreslå at de uttalelser i den spanske presse som sikkert er i Utenriksministerens besiddelse, også stilles til disposisjon for komiteens medlemmer.

Utenriksminister Lange: Ja, det kan uten vanskelighet gjøres.

Formannen: Og det kan også skje i morgen, går jeg ut fra?

Utenriksminister Lange: Vi skal få det mangfoldiggjort så raskt som det lar seg gjøre, og få det ut.

Utheim: Jeg skal komme inn på det spørsmål formannen reiste, om når vi kan holde neste møte her i komiteen. Når nå saken skal gruppebehandles, så vet alle her at vi i dag har fredag aften, og at en rekke stortingsmenn har forlatt byen; jeg tror ikke det er teknisk mulig å ha en gruppebehandling før mandag ettermiddag, og vi kan da ta et møte her i komiteen tidligst tirsdag morgen. Jeg tror ikke det er mulig å få etablert noenlunde fullstendige gruppeforhandlinger før mandag ettermiddag.

Støstad: Jeg vil bare opplyse at jeg allerede har slått opp gruppemøte til mandag kl. 13 for å behandle saken, idet de som reiste avgårde, sa at de som regel kommer her ved 12-tiden mandagene. Der kan man altså få et møte mandag ettermiddag.

Formannen: Hvis man tar saken i gruppemøte mandag kl. 13, kunne vi ta den her i komiteen mandag kl. 18?

Utheim: Det skal vi forsøke.

Smitt Ingebretsen: Jeg er enig i at vi kan ta gruppemøte kl. 13 og komitemøte kl. 18 mandag.

Formannen: Jeg vet ikke hvordan det passer utenriksministeren?

Utenriksminister Lange: Jo.

Formannen: Da vil jeg foreslå at vi nå avslutter behandlingen av saken for denne gang og utsetter møtet til mandag førstkommende kl. 18.

Monsen: Da må det være en bestemt forutsetning at saken blir behandlet i kommende uke. Hvis vi skal ha gruppemøter etter kl. 13 mandag og så komitemøte mandag kveld, er det ytterst problematisk om det lar seg gjøre å behandle saken torsdag. Jeg synes at det aller viktigste hensyn her nå må være at almenheten får kjennskap til denne sak, får den fremlagt fra Regjeringen og helst gjennom en åpen debatt i Stortinget så snart som bare mulig. Enhver forstår at det av hensyn til gjæringen her i vårt eget land er nødvendig. Og det er ikke bare nødvendig for Regjering og Storting, almenheten har *krav* på det. Jeg synes ikke at kravet om utsettelse her i dag er belagt med så sterke grunner at det er rimelig at saken skal forsinkes i enda 8

dager. Dertil kommer at jeg tror det er meget problematisk om den lar seg behandle torsdag, hvis gruppemøtene ikke kan settes før mandag og neste komitemøte mandag kveld. Og kommer vi så langt som til fredag, ja så har vi statsråd hos Kongen, og så kommer lørdagen igjen, da er stortingsmennene bortreist, så dette kan like gjerne bety 14 dagers utsettelse som 8 dagers. Jeg synes det er en ytterst miserabel stilling de borgerlige representanter i komiteen har brakt denne saken i.

Formannen: Jeg vil gjerne for mitt vedkommende si at når venstres og høyres grupper - og vel også de andre grupper - har erklært å ville ha gruppemøter mandag kl. 13 og vi så får neste møte i komiteen mandag kl. 18, så var det min forutsetning - og jeg forsto at det også var de andres forutsetning - at vi da skulle søke å få saken frem i Stortinget i neste uke, og da på torsdag. Jeg har vel ikke misforstått det?

Sundt: Jeg vil gjerne si at hvor megen pris jeg enn setter på presidenten, synes jeg han er litt urettferdig når han synes at de borgerlige representanter er lite medgjørlige her. For hva er forholdet? Vi har gått som en saueflokk i 8 dager og ventet på at man skulle somle seg til et resultat fra Regjeringens side, og så får vi altså rauset saken inn over oss i en ganske ny stilling. Så har vi dertil det faktum som de såkalte ikke-sosialistiske medlemmer i utenrikskomiteen jo ikke har noe ansvar for, at stortingsmennene har en viss hang til å reise hjem fredag aften. Jeg selv hører heldigvis ikke til den kategori. Men så er da situasjonen nå den at vi vil gjøre alt hva vi kan for å få saken frem torsdag, nettop fordi hensynet til utenriksministerens person teller så meget for oss. Og jeg mener at komitemedlemmene, hvis de vil avgi fraksjonsinnstillingen, faktisk må kunne ha dem ferdige til sine gruppemøter. Jeg mener vi også må kunne komme derhen at formannen allerede mandag formiddag, f.eks. fra medlemmene av de ikke sosialistiske partier, får beskjed om at man aksepterer historikken så den kan gå i trykken med en gang. Og da mener jeg det må kunne la seg gjøre å få møte i komiteen mandag kl. 18 og at hele innstillingen kan være ferdig kl. 19.

Formannen: Jeg vil gjerne gi min tilslutning til hva hr. Sundt har sagt. Som formann og ordfører i saken er jeg enig i at hvis det er noe punkt hvor formannen kanskje har trukket litt for store veksler, har det nettop vært dette at jeg dessverre har vært nødt til å gi beskjed om omberammelse så pass mange ganger. Jeg går ut fra at komiteens medlemmer vil ha forstått situasjonen, og jeg vil gjerne for mitt vedkommende si at jeg er meget takknemlig over at det er tatt på en så kameratslig og pen måte som det er tatt.

Smitt Ingebretsen: Jeg vil bare si at jeg oppriktig talt er meget bedrøvet over den måte som min venn Monsen tok dette på. Jeg ville synes det var naturlig om hr. Monsen gjorde de borgerlige representanter en unnskyldning. Vi har gått og ventet dag ut og dag inn. Det er stadig blitt omberammet møter, ikke fordi vi ikke var beredt til å ta standpunkt i denne sak, men fordi arbeiderpartiet trengte tid på seg - og vi har ikke funnet det det minste eiendommelig at de trengte det, det var en vanskelig sak - og så blir vi presentert her på bordet en helt ny situasjon i saken! Det siste som vi kjente til i denne sak, var Regjeringens bestemte tilråding av at vi innrettet oss på ikke å ta noen handelskrig, og under den siste konferanse jeg hadde med formannen, var han fremdeles på den samme linje. Og så presenteres vi altså i dag for en helt ny situasjon, og så bebreides det oss at vi ønsker å se på denne sak! Det må være grenser for alt!

Utheim: Jeg må også meget sterkt tilbakevise hr. Monsens sterke ord og sterke bebreidelser. Her har arbeiderpartiet hatt gruppemøte på gruppemøte, og så fremlegges der en innstilling motsatt av den som man var blitt enig om tidligere, og så skal vi ikke engang få anledning til å se på den. Jeg har ikke lest premissene engang. Det må være måte på opptreden!

Monsen: Det må være fremlagt et dokument som jeg ikke har kjennskap til, hvis det forholder seg slik som hr. Utheim sier, at det nå er presentert oss en innstilling som går ut på det motsatte av den vi hadde her i forrige møte. Det som er lagt fram her, svarer forsåvidt nøyaktig til det som var lagt fram forrige gang: Saken legges i Regjeringens hånd. Hvis Regjeringen finner at forholdene er slik at en er nødt til å ta et sådant skritt, får den fullmakt til å gjøre det. Og hvis det er Regjeringens mening ikke å gjøre det, så kan den se bort fra denne fullmakt. Det går ikke an å karakterisere denne innstilling som det «motsatte». Her har vært tale om at *vi* må jo få vite. *Stortinget* kan ikke gjøre det eller det. Men jeg har inntrykk av at hver gang hr. Utheim eller hr. Smitt Ingebretsen eller hr. Sundt sier *vi*, så mener de mindretallet i Stortinget. Det skal ikke engang være tillatt å peke på og gi sin godkjennelse av at Regjeringen stod på det standpunkt som Stortinget hadde inntatt ved forrige gangs behandling av denne sak. Og heller ikke tillatt å henvise til delegasjonens opptreden i New York som hadde Stortingets forrige beslutning som grunnlag. Hvorfor? Jo, fordi de herrer stemte imot denne Stortingets siste beslutning. Jeg synes ikke at det er rart at de vil se på saken igjen, men det som gir meg rett til å si at de har brakt den i en miserabel stilling, det er at de forlanger mange dager til å se på saken. Det gjør at hensynet til almenheten kommer i bakgrunnen for andre

hensyn som jeg ikke kan innrømme er tilstrekkelig begrunnet.

Utheim: Den første innstilling som her ble fremlagt, konkluderte med at utenriksministerens redegjørelse skal vedlegges protokollen, etter at det i premissene var trukket opp meget bestemte direktiver. Den innstilling som er fremlagt her, går ut på at Regjeringen ber om å få en generalfullmakt til å bestemme hva den selv måtte ønske. Det er to høyst forskjellige konklusjoner. Det er i grunnen ikke nødvendig å si mere. Alle vet at det er praktisk talt teknisk umulig å få i stand et møte på lørdag, når man ikke har fått noe varsel. At arbeiderpartiet er fullt forberedt etter sine mange gruppemøter, det er vel så, men vi har ikke visst noe om disse ting.

Formannen: Jeg sa visst for en stund siden at jeg anså møtet for hevet og utsatt til kl. 18 mandag, og jeg vil henstille at man ikke fortsetter denne diskusjonen.

Strand Johansen: Etter det stortingspresident Monsen opplyser, at konklusjonen i dette forslag nøyaktig svarer til det som var foreslått før, må jeg erklære at det for min gruppes vedkommende ikke er nødvendig med noe nytt gruppemøte, og at jeg er beredt til å behandle saken her i kveld. Jeg opprettholder mitt forslag.

Smitt Ingebretsen: Når jeg har brukt ordet «vi», dekker det ordet dem som ikke er informert i denne sak. Det er nemlig det som er den store forskjell på arbeiderpartiets representanter og oss andre, at arbeiderpartiets representanter kommer her vel informert om sakens stilling, mens vi er helt uten informasjon. Jeg beklager at ikke hr. Monsen vil erkjenne den situasjon som vi er brakt i. Det er en miserabel situasjon vi på denne måte er brakt i av arbeiderpartiet.

Formannen: Til dette siste vil jeg si at det ikke er min hensikt å bringe hr. Smitt Ingebretsen eller andre i en miserabel situasjon, og jeg beklager at det ikke på forhånd har vært mulig å utdele mitt forslag. Nå vil jeg alvorlig henstille at man forlater dette punkt.

Smitt Ingebretsen: Hvis det hadde vært om å gjøre at vi hadde fått gruppebehandlet dette i morgen, ville det ikke vært for meget forlangt om formannen eller en annen representant for arbeiderpartiet i formiddag hadde underrettet oss om at saken er kommet i en ny stilling, slik at vi hadde kunnet gi våre gruppemedlemmer beskjed om å holde seg i byen, så vi kunne få holdt gruppemøte. Det hadde ikke vært det minste for meget forlangt.

Formannen: Det er godt mulig at det hadde vært riktig å gjøre det. Jeg for mitt vedkommende kom ikke til å tenke på det.

Smitt Ingebretsen: Men da skal man ikke baketter bebreide oss.

Bettum: Hvis hr. Strand Johansens forslag er mangfoldiggjort, vil jeg be om at det blir delt ut før vi går fra hverandre.

Formannen: Det er ikke mangfoldiggjort.

Før vi går fra hverandre, får jeg også lov til å referere at det er kommet en skrivelse som er oversendt komiteen fra Stortingets presidentskap. Den er fra Standard Telefon- og Kabelfabrikks arbeidere. Den ligger her for dem som ønsker å gjøre seg bekjent med innholdet.

Møtet er hevet. Neste møte vil bli holdt mandag kl. 18.

Møtet hevet kl. 18.30.